

Politikai, társadalmi, közgazdasági, közművelődési és szépirodalmi lap.

MEGJELENIK HETENKÉNT HÁROMSZOR: KEDDEN, CSÜTÖRTÖKÖN és SZOMBATON.

Hirdetések felvételnek: Brassóban: A kiadóhivatalban; Budapest: Lang Lipót és Schwarz; Haasenstein és Vogler (Jaulus), Dukas és Mezei, Goldberger A. Bécsben: Haasenstein és Vogler, (Ottó Maasz), Schalek Henrik Oppelik Alajos, Dukas M.; Frankfurtban: Daube G. L. és Társa; Berlinben: Rudolf Mosse; Bukarestben: Vatzina R. hirdetési irodájában

149. szám.

BRASSÓ, Csütörtök, december 24-én.

I-ső évfolyam 1885.

FELHÍVÁS ELŐFIZETÉSRE

A „BRASSÓ“

című politikai, társadalmi, közgazdasági, közművelődési és szépirodalmi lap
1886-iki (második) évfolyamára.

Egy évi állhatatos küzdelem után ismét a nagy közönséghez fordul a „BRASSÓ“.

Egy évet töltött itt az ország legkeletibb pontján, hol a magyarság elszigetelten áll, minden oldalról a nemzetiségek által környezve s mintegy elvágva a nemzet testétől.

A „Brassó“ tartja fenn az érintkezést a nemzettel.

A nyomás, a szükség szülte e lapot s talán elég ajánlat lehetne maga azon körülmény, hogy helyzetünk és viszonyaink között itt magyar lap fennállhat.

Szükség követeli fennállását. A nemzet, az állam érdeke követeli. Közvetlenül a nemzetiségek között élünk, közvetlenül hathatunk rájuk.

Hivatásában a „Brassó“ egyedül áll az erdélyrészi sajtóban. Ő van hivatva éber figyelemmel kísérni a nemzetiségek aspirációit s azokat a maguk valóságában feltárni. Ő van hivatva előmozdítani a nemzetiségek közötti differenciák békés kiegyenlítését és viszont szavát felemelni azok tulkapásai ellen.

Brassó-, Fogaras-, Nagy- s Kis-Küküllő- és Szeben megyék képezik a „Brassó“ működési területét első sorban. Ezeknek politikai és társadalmi érdekeit fejleszteni, emelni, ezek magyarságát egy tömör, elválaszthatatlan egészszé tenni, — az a „Brassó“ egyik leg-szebb feladata.

A mi viszonyaink nem lehetnek azonosak az ország bármely más vidékének viszonyaival. Ezek speciális érdekek, a minőkkel csak ez az öt megye, de kivált Brassó megye bir. Azért nálunk egy magyar lap ügye sokkal fontosabb, mint bárhol az országban.

Nálunk egy magyar lap összeforrt az állameszmével, a magyarság összérdekeivel, mert csakis ennek szolgálatában áll. Azért nálunk nagyobb áldozatot is követel.

Egy évi működés után elértük, hogy egyrészt az ország legkiválóbb politikai s irodalmi erőit, másrészt vidékünk legjobbait nyertük meg munkatársaink gyanánt. Ez ama kellemes helyzetbe juttat, hogy jó lapot nyújtunk t. olvasóinknak. Célunk lesz továbbra is, nem érdesebbé tenni a viszonyt a társnemzetiségekkel, hanem előmozdítani a békés együttélést. A hol azonban a magyar állameszme és magyarságunk érdekei fognának veszélyben forogni, ott csak egy kötelességet fogunk ismerni: minden lehető módon ellensúlyozni azt.

Politikai tekintetben hivei vagyunk s leszünk ezentúl is a szabadelvű pártnak, mert meggyőződésünk, hogy az ország érdekei, de különösen e vidék speciális érdekeinek fejlesztése a magyarság erősítése szellemben és vagyonban csak ettől a párttól várhatók.

Azért azonban csak azt fogjuk irni, a mit meggyőződésünk a közérdek szempontjából helyesebbnek talál s az igazságot, méltányosságot, higgadságot soha sem tévesztjük szem elől.

Képviselni fogjuk Brassó-, Fogaras-, Nagy- és Küküllő- s Sze-

ben megyék összes, de különösen ezek magyarságának érdekeit s hí szószóloí leszünk politikai, kulturális és gazdasági mozgalmaknak.

Tudósításainkat úgy az ország központjából, mint közvetlenül működési területünkről is a legjobb forrásokból merítjük. Figyelemmel fogjuk kísérni hazánk és a külföld politikai mozgalmait, hogy lapunk t. olvasói kellő tájékozottsággal birjanak a politikai helyzetről.

Közgazdasági bajainkra kiváló gondot fogunk fordítani, az ipar, kereskedelem és mezőgazdaság emelése egyik főcélunkat képezvén, rendes rovatunk mellett hetenként általános üzleti szemlét fogunk adni szakavatott kezeiktől. — A nemzetiségi ügyben maga a lap fennállása a program. Lapunk minden száma a felette érdekes román lapszemlét fogja hozni, mely figyelemmel engedi kísérnünk a hazai s külföldi román sajtó magatartását hazánkkal szemben. Ezt ma egyetlen magyar lap sem nyújtja. Kellő figyelemmel fogjuk kísérni e mellett a bel- és külföldi szász lapokat is. — A kulturális haladásunk alapkövét képező tanügy kiváló ápolót s fejlesztőt fog ezentúl is bennünk találni, nemkülönben a hazai irodalom is.

Tárca-rovatunkat úgy szerkesztjük, hogy az mindig érdekes és tanulságos olvasni valót nyújtson, — szóval főtörékvésünk lesz oly lapot nyújtani, mely a t. közönségnek a mai viszonyok között teljesen igazolt, fokozott igényeinek mindenben megfeleljen.

Mint Brassó- és Küküllőmegyék több egyesületének és első sorban az „Erdélyrészi magyar közművelődési egyesület“ brassómezei fiókegyületének hivatalos közlönye, oly feladatok teljesítésére vállalkoztunk, a melyek csak hathatós támogatás mellett érhetők el.

Szívesen áldozunk, a mennyit csak lehet, csak kérjük a t. közönség kegyes jóindulatu támogatását. Különösen Brassó-, Fogaras-, Nagy- s Kis-Küküllő és Szeben megyék magyarságához és ezek közséjeihez fordulunk támogatásért.

Ezen megyék s állami hivatalaik összes hirdetései nálunk fognak megjelenni. Talán ez is némi alapul szolgál a támogatásra.

Öt nemzetiségi megye területén ez az egyetlen magyar lap. Ez öt megye magyarsága bizonyára fenn akarja és fenn fogja tartani e lapot és lehetővé tenni, hogy a jelenleg csak hetenként háromszor megjelenő lap mindinkább megerősödjön, mielőbb napilappá váljék.

Lapunk ez idő szerint hetenként háromszor: kedden, csütörtökön és szombaton jelenik meg egy ív terjedelemben (gyakran melléklettel is).

Előfizetési árak:

egész évre (január—december) . . . 7 frt — kr,
félévre (január—június) . . . 3 frt 50 kr,
negyedévre (január—márczius) . . . 1 frt 80 kr.
Külföldre egész évre . . . 20 frank.

Nem ígérünk olyant, mit meg nem tarthatnánk. Becsületesen, hiven akarjuk teljesíteni feladatunkat s e nehéz munkához ismételten kérjük a t. közönség szíves pártfogását.

Kelt Brassóban, 1885. évi december hó 23-án.

A „BRASSÓ“ szerkesztősége s kiadóhivatala nevében:

Szterényi József, felelős szerkesztő.

A „BRASSÓ“ TÁRCZÁJA.

Erzsike karácsonyestéje.

Bardezy Sándortól.

Erzsike már félév óta fekvő beteg. Csak négy éves és már annyi szomoru napja volt! Egészséges korában is szánalom tárgyát képezte az ő bēna lába, az ő pupos háta. Félsegg, nyomorék. De azért a három gyermek közül őt szereti legjobban az ő bús arcza, özvegy anyja, kinek vonásain elvirult szépség nyomai ma is látszanak. Rajta is csüng minden mozdulatán a beteg lányka két sötét szemé, mintha két hallgatag ibolya mereven rátekintene az éltető napra.

— Hát anyám, te miért vagy olyan szomoru?

— Nem vagyok, angyalom, — szól az anya, s oda sietve a nyomorék gyermek ágyához, lázas csókot nyom annak izzó homlokára.

Pedig szomoru lehetett, mert sűrű könnyei folyvást potyogtak halvány orczáin végig.

— Hát igaz, hogy a kis Krisztus ma születik? — kérde az okos szemű gyermek édesdeden. — Az udvaron lakó favágó fia mondta ma. Azt is mondta, hogy neki a kis Jézus kalácsot hoz, diót, almát!

Az anya szívét mintha éles tör döfte volna át, összerezzen; de aztán nyugodtan végigsimítja a kíváncsi gyermek fürteit, mosolyogva, enyelgve szöla:

— Neked is hoz, mert téged szeret; mert te jó vagy és baba!

A gyermek a vánkosra könyökölt; lihegő keble mindjárt-mindjárt-fuldokló köhögésbe tört ki. Vézna karjára támasztva nehéz fejét, annyi bensőséggel te-

kintett anyjára, ki az ablak melletti székére ülve, öltést öltésre tőn, hogy elkészüljön holnapra a jómódu fiákeres asszony csinos leánya számára a ruhaderék, bársony szegélylyel. — Holnap misére megy a csinos barna lány az irnokkal, mátkájával, s oda kell a bősönyszerék!

Erzsi anyja csak varr, csak varr. Mikor a beteg lányka egyet köhint, a szerető szülő pillájáról is egy bánatkönyv csordul a sürgő kézre.

Ne sirj, szegény özvegy, jó a kis Jézus, megvigasztal, megörvendeztet téged is!

Igen, igen! Holnap három huszast kap munkájáért, s akkor vehet a drága nyomoréknak, meg a két más alvó fiúcskának is kalácsot, diót, almát!

Hadd ők is örvendjenek a szép karácsonynak, a gyermekek ünnepének. . . .

— Mama, nem tudok alunni; mondj egy szép mesét!

S az anya elmondta a cifra karácsonyfának történetét; hogy miképen csalták el őt hia anyjától, miképen diszítették fel a fényes palotában aranynyal, ezüsttel s ezer fényű diszruhával. Aztán meztelen ki-dobták s a szél irtalomból anyjához visszavitte a fenyvesbe, s anyja elsiratta, elgyászolta, míg a maga szíve is megrepedt. . . .

A varrónő varrt, varrt, — a beteg gyermek elszenderedett.

Egyszer csak félrebeszél:
— A kis Jézus játszani hí . . . megyek . . . szabad-e, mama?

— Az óra tizenkettőt üt.
Halottak órája!

A bűn mégis szép.

(Budapesti novella.)

Sacher Masochtól.

Egy nagy város utcáiban ép úgy szeretek jár-kálni, mint mezőn és erdőn; itt a természetet ismer-jük meg, ott az embereket. A tanulmányok ezen mindkét neme egyaránt érdekes. A szabadban leg-szebb, ha felkelt a nap s fénypontjait fákra, növé-nyekre s kalászokra függeszti, úgy, hogy a felkelő ter-mészet gyémántokkal diszített tündérhez hasonlít; avagy éjjel, midőn a tölgyek sötét törzsei között titok-zatos sötétség honol s az éji homály az egész lapály fölött elterül, a hold ezüst utait és hidait fekteti a hullámzó kalászok közé, a patakok- s folyókön át. Egy város utcái ellenben legérdekesebbek, midőn be-köszöntött az est, ha a gázlámpák gyakran vakító fé-nye tölti meg azokat, ha az üzleti kirakatok csillog-nak s oly emberek is bátorzkodnak a levegőre kijönni, a kik gyűlölik, kerülik a napvilágot.

Télen volt, Budapest szívében, mindenütt vilá-gosság és zaj, fel s alá hullámzó emberek s robogó kocsik. Ekkor egy alak haladt el mellettem, mely az első tekintettől kezdve meglepett s lekötött. Egy fiatal leány volt, oly typussal, minőt itt a kelet küszöbén, hol már Schiras rózsái virítanak és a sötét, epedő gazellaszemek fénylenek, ritkán találhatni. Magas, kar-csu alak, vállain komoly és kedves fejjel. A finom,

Midőn első gyermekkoromban elhagyva a bukaresti magyar iskolát, szentpedéssel a nagyenyedi vén falak felé siettem: Brassót, hazám végső határvárosát megpillantva, azonnal leborultam a földre s úgy sirtam, nem tudom miért!

Az idegen város dombjairól sokszor kémleltem már ezelőtt, ha tiszta időben nem láthatnám-e meg a déli havasokat.

Ismered-e a hont?

Oda — oda!

Kivetheti tehát szememre, ha azt a vidéket ott mindenekfölött kitörölhetetlenül szerettem, mint a talpazatot, melyhez az én életem — a székelység — hős lábait vetheti. Ha ott a Királyföldön szeretném látni a kisugárzó székel rajokat, a merre az Olt a hegyekről lefelé kanyarog, miként óhajtanám látni a le — le a Maros mentén a Duna felé s éjszakra vonulva a Szamos irányában, a Visó és a Tisza-folyás partjain tovább!

A székelység lelkét, honszerelmét, Budapest felé való nehézkedését, nemzeti kulturáját értem, melynek országutjául tekintem mindazt, mi az egész erdélyi részben magyar.

És ha látom, hogy kiinduló pontul Moldva valamelyik határszéljénél tekintve, a körül meggyékben a nemzeti egység alap gondolatát szolgáló egy-egy újabb kulturális-focus alakul, a dunakáni erdők alászállását látom, zárjelét annak, hogy az annyi századon át megzavarodott Macbethi szellem végőrái ütnek.

Szívem örül, ha pl. vidékről-vidékre keletkezéseit látom a legfontosabb kulturális tényező, a nemzeti sajtó közegeinek, melyek mindannyi kiáltó őrdombok gyanánt megszakítottan csatárláncolatot képeznek a legszélső tagoktól fővárosunkig, a központi szívig, mint az ozmán hatalom halomról-halomra fölállított élő katonái szájról szájra tudtul adák Sztambulba, hogy mi történik Bécsben s Georgiában, hogy mit parancsolnak Isztambulból.

Nem csak az agyban van velő. Az egész test végig teleszórva ideg-dúcokkal, melyek oly fontosak, mint az agy, sőt melyek nélkül nem funkcionálhat sem az agy, nem élhet sem a test. Nemcsak Párisban kell erőteljes közvélemény, hanem Bretagneban is, Elzászban is.

A sajtó a szem, melyen a nemzet lelkiismerete lát; a száj, melylyel a proféczia beszél. Kivált hazánkat erősen óhajtanám ama Budha-képnek látni, melynek egész teste tele van szemmel, füllel, szájjal. Kézzel is.

Nem mondhatom tehát, mennyire örvendek, hogy épen a Királyföldön egy ily Budhaszemnek keletkezését látom, létrejöttét egy egészséges idegdúcznak.

A „Brassó“-t üdvözölöm.

Eddigi életével bebizonyította, hogy mit annyi protogonja hiába kísérlet meg, a nemzeti szellem átláthatatlán fája gyanánt életképes gyökeret tudott verni a fátlan barcasági ta-

lajban; virágaival pedig, mit eddig hajtott, egészséges gyümölcsök reményét mutatá.

Ha visszanézek a múlt év karácsonyában megindult kulturmozgalom egyéves történetén: ott látom fáradhatatlan tevékenységben a „Brassó“-t. — Ha nézem a nemzetiségek félrevezetett, izgó magatartását: ott látom felvilágosítva és engesztelve a „Brassó“-t.

S ha eszembe jut, hogy az ott megjelenő „Gazeta“ majd 50 éve dolgozik, hogy hozzá még délen, Szébenben egy újabb organum emelte föl fejét a „Tribuná“-ban, míg a „Kronstädter Zeitung“ és a „Tageblatt“ változhatatlan makacssággal vagdalják el közeledésünk szálait: élet és virágzás óhajával kell köszöntenem nagy feladatában a „Brassó“-t.

Magyar lapnak kell ott léteznie, hol Densasian megalakította volt az „Orientul latin“-t, mert nagy intelemnek lennének könnyelmű számba nem vevői, ha ebben jelt nem találnánk.

Kell kovász abba a nagy tésztába, mely Brassótól Medgyesig, Szébentől Segesvárig nyúlik. A hazaszeretet egy csöpp savának kell összehuznia azt a nagy köcsög tejet, mely különben fölbomlik magában.

Transylvani erdőkből metszett bunkósbot üsse ki agitátoraink kezéből azt az íróeszközt, melynek fáját a Spree, Dimbovicza, vagy Newa rekettyéiből faragták.

Mi a kitűnő, derék „Székely Nemzet“ a székel törzshadban, mik a kolozsvári nagy lapok ez országrészre nézve: legyen az a „Brassó“ a déli Kárpátoknál, „ad retinendam Coronam“, — a Királyföld félrevezetett lakóinak engesztelésére, a hályogosoknak fölvilágosítására s a liberális érzésű, humán gondolkodású magyarság egyesítésére nézve s nemzeti közvélemény teremtésére nézve.

Nagy gazdasági és politikailag vett átalakulási folyamatnak kell ama délen történnie. Hogy kell és meg fog történni, hypokrizis volna tagadni. S képzelünk-e ma vegyi folyamatot tükörkép, spektroskop nélkül?

A közmívelődési mozgalmak egyesületek koszorújával vette körül az egész Alföldet Brassótól Pozsonyig, Seps-Szentgyörgytől Verseczig: fejlődjék ki e koszoru sajtó-organumaink által is párhuzamban mind köröskörül. Ez a magyar „Hóra“, vagyis a magyar „körtáncz.“

Kivánok annak a földnek, melyet a hazát lelt hazátlan gyermek először csókolt meg, abban a szellemben való átváltozást, mely azt a gyermeket vezette, s kivánom a „Brassó“-nak az ünnepekre, sorsa biztos megszilárdulását!

Sándor József.

Belföld.

A közigazgatási reformok. A kormány felügyeleti jogának szabályozására vonatkozólag Grünwald Béla indítványa tárgyában az indítványozó és Dárday Sándor mint előadó részvétele mellett a belügyminis-teriumban tanácskozások folytak, melyek alapján a törvényhatóságokról szóló törvényjavaslat több újabb szakasszal lesz kiegészítve, melyek a közigazgatási bizottság legközelebbi ülése elé fognak terjesztetni.

A szabadelvű párt értekezlete. Az országgyűlési szabadelvű párt 22-én délben értekezletet tartott a szokásos újévi üdvözlés módozatai tárgyában. A párt, mint rendesen, ezentul is első sorban vezérénél, Tisza Kálmán miniszterelnökénél fog tisztelegni, hol az üdvözlő beszéd tartására, miután, — mint Vizsolyi elnök jelenté — Csáky László grófit gyengélkedése gátolja, Szontagh Pál kérésére fel. Azután Péchy Tamásnál, a képviselőház elnökénél tiszteleg a párt, kit, mint a múlt évben is, Falk Miksa fog üdvözölni.

Külföld.

Elítélt orosz szocialisták. Varsóban december 20-án éjjel hirdették ki az ítéletet ama perben, melyet 28 vádlott ellen indítottak a „Proletariat“ című szocial forradalmi egyesülettel való összeköttetések miatt. Az ítélet szerint Bardowszky békebíró, Leery műszaki százados, továbbá Kunicki, Ossovszki Schmauss és Pietrosinszky kötél általi halálra, a többi vádlott közül tizenhárman 16 évi bányamunkára, ketten 10 évi és 8 havi kényszermunkára s Szibériában való örökös letelepedésre és a többiek Szibériában való örökös száműzésre ítéltettek.

A szerb-bolgár háború.

A helyzet semmit sem változott. A katonai bizottság működése békülékeny szellemet öntött mindkét félbe s alapos a remény a béke végleges megkötésére.

A „Brassó“ újabb táviratai:

Pozsony, decz. 23. Az idevaló tölténygyárból a szerb hadügyminiszter címére naponként egy kocsirakomány töltényt szállítanak Belgrádba. Az első szállítmány nyolcz nappal ezelőtt indult utnak. Ekkor öt kocsit szállítottak. Minden kocsi 250 láda töltény van.

Belgrád, decz. 23. Hir szerint a nemzetközi katonai bizottság valószínűleg 25-én befejezi munkálatait. A semleges területre kijelölése után a bizottság Bécsbe tér vissza s ott, mint hírlik, a tárgyalásokat folytatni fogja.

A katonai bizottság határozatainak végrehajtása után Milán szerb király és a miniszterek rövid tartózkodásra Belgrádba mennek.

Szófia, decz. 23. Sándor fejedelem napi parancsot bocsátott ki, melyben tudtára adja a hadseregnek a fegyverszünet megkötését. Együttal köszönetet mond a tiszteknek és katonáknak vitézségükért és példás maguktartásáért.

London, decz. 23. Ausztria-Magyarország, Németország és Olaszország kormányai már válaszoltak a porta jegyzékére, a melyben megkereste a nagyhatalmakat, hogy a ruméliai kérdés megoldását sietessék. Németország és Ausztria-Magyarország ajánlják, hogy a szerb-bolgár ügy intéztessék el előbb, mielőtt a továbbiak megkísérletnének. Hozzáteszik azonban, hogy a ruméliai kérdés elintézése szükségessé teszi a konferencia újabb összeülését.

Pirot, decz. 23. A fegyverszünet feltételei közt megállapítottak, hogy a szerbek január 25-éig kötelesek kiüríteni Bulgáriát; a bolgárok 27-ig tartoznak kiüríteni Szerbiát.

gyengén színezett arcából két nagy, kék szem szendén, majd ábrándozva tekintett a nagy világba, s a fehér elefántcsont homlok s gyönyörű nyak körül néhez aranyfonatok voltak elhelyezve, mint cherubinszárnnyak.

A szép nő könnyű perkailruhába s egy vékony, csaknem áttetsző kendőbe volt burkolva, lábain rossz, toltzott cipővel. Egy csomagot vitt karján s sietett. Bizonyára egyike volt azon leányoknak, kik nappal a belváros egyik üzletében dolgoznak s este a külvárosba vándorolnak, hol szülik szegényes hajléka vára-kozik rájuk. — Megálltam s utána néztem e ritka tüneménynek, majd követtem is. A vaczi-uteza sarkán bekanyarodott s hirtelen egy nagy divatúru üzlet előtt állott meg.

Itt nagy üvegtáblák mögött minden fel volt halmozva, mi egy hiu női szívet csak boldogíthat; volt itt gyönyörű öltöny, párisi modellek, mintegy pókok által szőtt csipkék, bársony, selyem, brokát, drága prémek, s odakünn most a szegény, szép gyermek állott, irgalmatlanul fagyoskodva könnyű vékony ruháskájában. Nem bámulta a csodaszépségű tárgyakat, ép oly kevéssé nézte irigységgel vagy rosszalással; szeméből nem ragyogott sem az öröm, sem a kitagadott gyűlölete a sors kegyeltjei iránt; némán s szomorúan állott itt, kezét ölében tartva s időről-időre könnyű sóhajtól emelkedett szűzies keble.

Most egy szép szerelmes nő haladt el mellette, festett orczákkal, fáradt, kelletlenül csillogó szemekkel, gazdagon öltözve s testét kihívólag forgatva. A szöke ártatlanság egy pillantással végigmérte s elborzadt; ki tudja, vajjon tőle-e, avagy egy gondolattól, mely röviddel ezelőtt lelkére nehezedett volt!

Néhány percczel később egy koci állott meg az üzlet előtt. Egy korosabb nő, szintén kifestve s gazdagon feldisztve, szállt ki s az üzletbe lépett.

Most feléledt a szép nő mellettem, arcát szorosan az üvegre helyezte, kíváncsian, izgatottan, feszülten nézett be. A nőt az üzletben a legnagyobb előzékenységgel fogadták, bizonyára gazdag volt s a műveltebb osztályhoz tartozott. Székét hoztak neki s mialatt egy elegáns sima haju fiatal ember különféle értékes tárgyakat helyezett eléje, egy csinos, fiatal, feketébe öltözött leány jelent meg, hogy a kiválasztott ruhadarabot szép magas karcsu, ezen czélra fogadott alakján felpróbálja. Az öreg kokette hölgy — mint csakhamar kitűnt — egy bizarr, hatásos színházi köpenyt keresett. Keresett, kritizált s végre talált is kettőt, melyeket az élő báb magára vett. Az egyik arannyal himzett török szövetből volt, bélelve piros atlaszszal, hosszú czafatokkal tele aggatva, a második piros damasztból, hermelinnel bélelve. Az öreg, darabos nő végigmérte a leányt, mely majd előre, majd hátra fordult, azután tagadólág rázta fejét.

A fiatal ember új köpenyét hozott, valódi királyi pompával készítve; újból volt közülök egy, melyet a nő felpróbáltatott. Fehér atlasz volt, fekete himzéssel s fekete hiuzprémmel. Ez egyszer nem rázta fejét, hanem elhatározá magát végre azt önmagának felpróbálni s miután ismételtelen megsejmelte magát a tükörben, kifizette azt s megmondta lakását. Az élő báb újból megforgatta a köpenyt, úgy hogy a sötét ragyogó, lágy prémbélés látható volt. Mellettem a szép szöke leány összeborzadt, most azonban nem a hidegtől; ajkai vonaglottak s tisztán lehetett a felháborodást rajta észrevenni. Ő, szép fiatal testével itt künn állott, reszkette a téli est nedves hidegétől, itt az utcák szennyében s ez az asszony hervatag tagjait ezen pompás prémben fogja burkolni, pedig oly öreg s oly csunya! Bosszankodva veté hátra fejét és tovább haladt. Távolról követtem őt egy elhagyott városnegyedbe s itt egy komor kis utcácskába s ebben egy kicsiny, piszkos, szegényesen világított háziköig, melynek homályában eltűnt szemei elől.

Egy év múlt el, mig viszontláttam.

Az első tavaszi napokban volt a városligetben. A levegő még hideg volt, a fák még kopaszon, mint seprő, a halványkék ég felé emelkednek, de mindenütt tündökölt már a napfény s az első dalosok már mutatkoztak a faágakon. (Vége következik.)

A magyar közművelődési egyletek és azok ellenségei. III.

Hunyad megyében s annyi sok más vidéken számos magyar község, többnyire református, a románismushan elmerült. Nem voltak képesek papot és tanítót fizetni. A templom omladozó félben van; a papilak elpusztult és a tanítói lak udvarán dudva bujálkodik. A község lassankint elszéledett, mint elhagyott nyáj. A nép a szomszéd oláh templomba megy, növekedő közönye meg arra bírja, hogy a számos oláh ünnepeket is tartja. Gyermekeiket az oláh pópához viszik kereszteltetni. A szegénység terjeszkedése és tudatlanság sógorságra vezet a hasonló fokon álló oláh parasztsággal. A vén emberek még beszélnek keveset magyarul s büszkének arra, hogy magyarok; de az ifjabbaknál a magyarnyelv tudásának eltűnével a faji öntudat is elenyészik.

Az ország erdélyrészi egyes vidékein századok óta így van. Ezen halvizonyoknak elejét veendő, kultur-egyletek alakultak. A szegény, elhanyagolt vidéki községeket a kulturai gyámoltalanságból kirántani annyit tesz, mint őket a magyar állam és a magyar társadalomnak megmenteni. A cél humanitási és művelődéstörténelmi szempontból pedig jogosult, sőt elodázhatatlanul szükséges. Azok, kik állítják, hogy az erdélyrészi magyar közművelődési egyesület nemzeti türelmetlenség kifolyása, és hogy az a minden áron való magyarosítást tűzte ki célul: vagy a tényleges viszonyokat nem ismerik, vagy — mint számos példa mutatja, — a magyar állam elleni rossz indulatból a világot tendenciózusan félrevezetni törekcsenek. Erdély a magyar államterület egyik főalkatrésze, és geográfiai fekvésénél fogva rendkívüli fontossággal bír. Erdély birtoklása nélkül Magyarország egy nagy háborúban hadászati tarthatatlan. Ha Erdélyt nem bírnók, el kellene mindent követnünk, hogy határainkat a keleti kárpátok hatalmas védfaláig kiterjesszük. De miután bírjuk, élve fel nem adjuk; mert feladása gyalázat és gyávaság volna!

Az elnemzetlenítés tova harapózása esetén az állam ezen része politikailag tarthatatlanná válnék; ezt a dákórománok és a szász szakadárak is nagyon jól tudják; s részben ez magyarázza meg bűnös, hazaelenes agitációikat.

A románokat némileg csak megértjük; tudván hogy az ő elhomályosult szemük előtt a nagy Dákórománia csak képe lebeg; de kevésbbé tudnók a szász reakciónáriusokat megérteni, kik látják és tudják, hogy e hazán kívül nincs számukra hely; mert biztosíthatjuk, hogy még Brandenburg fővényes talaján sem játszanának oly öntudatos nagyurakat, mint nálunk; — mondjuk, nem tudnók az ország érdekei elleni törekvéseiket megérteni, ha csupán politikai antagonizmusban keresnők cselekedeteik indokait.

Proprium humani ingenii odisse, quem laesis (Az emberi érzék egyik tulajdona, hogy azt gyűlöli, kit megsértett) mondja Tacitus.

A megsértett ezerszer tud szívből megbocsátani, a sértő ritkán.

A tehetetlen bosszuvágy magát homlokba veri, ujjait harapja; üti a szomszéd kutyáját, macskáját vagy ki löti boszuját a butorzonon, mint ama junker, ha kerületi főnöke megharagította. Ő nagysága meglehetősen gyáva lévén, ágyát és székeit egy negyed óra hosszat eldöngötte, mialatt képzelte, hogy mindezen ütések a hivatalnokra magára méri, kinek nevét minden ütésnél hangoztatta.

Erős, lángeszű államférfiak, az államra nézve vesélyessé válhatnak, ha magokat elhanyagolva látják vagy képzelik. A nemes gondolkodású Aristides és Camillus ily esetekben számkivetésbe mennek; a Coriolanok bosszút forralnak. A magokat elhanyagoltnak képzelő szász és román „politikuskok”, kikből tizenkettő képez egy egész tucatot, nem mennek ám számkivetésbe; azt tartván: mindenütt jó, de mégis jobb itthon; jobb alkalom van így a hazának zavarokat okozni; tehetetlen boszujoknak és rágalmasaikkal politikai lapokban és lapocskákban szabad folyást engedni annyira, miképpen gyakran az a kételyünk támad: nem-e nagyobb becsület és illem hallgatni, mint azok czáfolatába bocsátkozni. „Én a gyűlölet nélküli ellenállást az erénység legnagyobb remekének tartom,” mondja egy német bölcse.

Megyei ügyek.

Brassó megye rendes őszi közgyűlése

— decz. 17-én.

(Vége.)

Délután 1/4 órakor a főispán újból megnyitva a gyűlést tárgyalattak az egyes községek határozatait, első sorban Brassó város határozatait kerültek napirendre. Ezek között a városnak egy erdőhivatali szolgáló özvegyének nyugdíja, a fellegrvár alatti utca légszuszvilágítási ügye, a cseledéztanulatságok rende-

zésére szóló szabályzat, nemkülömben a pinczérnök tartására vonatkozó szabályrendelet. Laczkó András 39 évig szolgált rendőrőrmester 500 frtnyi kegydíja, Teutsek Károly utmester 100 frtnyi lakdíja; a város azon határozata, hogy a bolonya és város közti tér szabályozására az 1884-iki pénztármaradékból 400 frt kiadassék; Kovalek Anna 58 frt 33 kr kegydíja; 291 frt 66 kr, majd 362 frt 64 kr. póthitel; özvegy Molnár Juliánna kegydíjának 72 frt emelése és az erdőbecslési állomás megszüntetésére vonatkozó határozatok jóváhagyatnak.

Elvi érdekességű Brassó város képviselőtársaságának azon felirata, hogy az 1871 évi XVIII. t. cz. 103 §-ja módosításáért az országgyűléshez kérelmezessék. E szerint kérelmezettik, hogy azon intézkedés emeltesék hatályon kívül, hogy bizonyos tárgyak elintézésére a képviselői tagok felénél többnek kell megjelenni. A gyakorlat igazolja ezen intézkedés káros voltát, minthogy gyakran a legsürgősebb tárgyak egy évig is intézetlenül maradnak, mert a szükséges számú képviselői tag nem jelenik meg. A közgyűlés helyben hagyta ezen kérvényt, mely a gyűlés után rögtön aláíratott s azonnal az országgyűléshez felküldötte, megbízván ugyanakkor az alispánt, hogy az összes törvényhatóságokat pártolást iránt keresse meg. Ezután Rozsnyó községének határozatai következtek; nevezetesen az 1884 évi költségvetésnek 412 frt 95 krral, majd 2630 frt 43 1/2 való túllépése. Truetsch János malomhaszonbérlet 75 frt bérletének elengedése; egy fűrészmalom bérleti szerződés megváltoztatása, a volt községi orvos hátralék fizetése; több haszonbéri részlet leengedése; a községi vendéglő táncsterme s mellék helyiségeinek 800 frtért történt kifizetése; az országos kiállítás tárgyában a megye által eszközölt kiadásokhoz 40 frttal való járulása; egy perben felmerült 257 frt 17 kr ügyvédi fizetés; a község fűrészmalmának építkezési költségei jóváhagyatnak.

Feketealom határozata 140 frt. bérletre, 253 frt 75 kr. 241 frt és majd 25 frt haszonbér elengedése jóváhagyatnak.

Ujfalu község határozata 25 frt 45 kr. behajthatatlan követelés leírása helybenhagyatik, míg az öröklési jog haszonbérben adása feloldatik, mert ellenkezik a szabad ipar gyakorlásával és megfosztja az egyes községi lakosokat joguktól s oly jog fölött kíván rendelkezni, mely magán természetű lévén, nem tartozik a községi képviselő hatásköréhez.

Keresztényfalva község határozatai az italmérési jognak 6550 frtért való haszonbérbe adása és malom építés költségei 4319 frt 40 kr; Hóltővény község határozata az italmérési jog 1500 frtért való haszonbérbe adása; Prázmár község határozata bodzai birtokának 36 évre való haszonbérbe adása, a községi bika által okozott 8 frt kár megtérítése, a kataszteri munkálatok 50 frtnyi díjazása, malomhaszonbér bérlet leengedése, Tatrang folyó szabályozása iránt; Krizba község határozatai a községi iskolának állami-va nyilvánítása, az italmérési jog bérbeadása, a tanító 10 frtnyi kerületménye, iskola fenntartási költségekre nézve; — Szászmagyaros község határozatai a görög. tanító 175 frt fizetése, haszonbér összegek leengedése, 3600 cserfa eladása 2600 frtért; Botfalu község orvosának fizetése 700 frt; Veresmart község határozatai kanczár fedezési díjai, haszonbér fizetés, bika vásárlási többlet kiadás, fekvőség vásárlása — helybenhagyatik; míg Veresmart község azon határozata, hogy a községi bírónak tulterhelhetése fejében a folyó és jövő évre 40—40 frt jutalom adassék, feloldatott, mert a remuneration már a szó értelme szerint is csak teljesített szolgálat után lehet helye, előre azonban soha; minélfogva a közgyűlésnek az ellen nincs kifogása, ha egy újabb határozattal a már csaknem letelt 1885-iki évre a községi bíró jutalmaztatik, jövőre pedig a bírói fizetés a jelzett 40 forinttal fel-emeltessék.

Jóváhagyatik Veresmart határozata fekvőségek vásárlására, Türkös és Zajzon községek határozatai negyedévi korcsmárlási joguknak három évi haszonbérbe adása, Tatrang község perelhetési engedélye; utólagosan pedig még Brassó város határozatai a vághídi szabályzat 15. §-ának módosítása, 3600 frt, 6500 frt, 3000 frt, 7500 frt póthitelre nézve; Prázmár község határozata birtokcserélésre nézve; Botfalu határozata 1500 cserfa eladása tárgyában, oly hozzáadással, hogy erdészeti szempontból a megye erdészeti bizottsága utján kérje ki a földmívelési miniszter engedélyét; Hosszúfalva határozata haszonbér leengedésre nézve; Zajzon, Tatrang, Pürkerecz, Hermány és Bodzavám községek kérelme, hogy a zajzoni nagy vendéglőtől a Bodzavámig terjedő útvonal a megyei uthalózatba bevéssék, az alispánnak oly felhívással adják ki, hogy a kir. építészeti hivatal közbejöttével az előleges felvételt a költségvetést állapítsa meg s az érdekelt községeket az első kiépítés alkalmával nyújtandó segélyre nézve hallgassa ki. A hétfalusi négy község körörorvosának fizetése 600 frt. és 50 frt szállásbérben állapittatik meg. A brassómegyei jegyző egyletének szabályai a megyei közs. jegyzők nyugdíjazása, özvegyek s árvák, biztosításáról jóváhagyatnak s a belügyminiszteriumhoz felterjesztetnek. Ezután kihirdetett Binder Krisztina s László Jánosné bábai oklevele. A bpesti szegény beteg gyermek-egyesület segély iránti kérésének a gyűlés sajnálattal nem tehet eleget, mert a megyének ily célra fordítható alapja nincs s a megye lakossága saját szegényei által sokszorosan van igénybe véve. A különféle törvényhatóságok feliratait részben egyszerűen, részben pártolólág vétetnek tudomásul, részben pedig hason feliratok intézése határozatott el.

Több tárgy nem lévén, az elnöklő főispán a jegyzőkönyv hitelesítésével Gött János, Maager Ferencz és Nemes Péter biz. tagokat bizván meg, az ülést feloszlatta, mely után a tagok a főispán életével távoztak.

Román lapszemle.

Bretiano János Románia miniszterelnöke az erdélyrészi hírhedt „Iridenta romana” csinálóinak kiüzéseért interpelláltván Boerescu Koszta képviselő által, így válaszolt:

„Kiüztem őket a haza érdekében, ki közérdekből. Mindig azt mondtam az erdélyi románoknak, hogy ne adjanak irányt politikáinknak, mert naponta elég terhet ad nekünk államunk fenntartása és létezése. Hasonlóképpen mi sem elegyedünk az ő ügyeikbe a magyarokkal és szászokkal. Hát tartotta-e Olaszország a határon kívül Mazzinét, a legnagyobb és legszabadelvűbb olaszt? Azok az erdélyi kiüzöttek, a kik azért jöttek hazánkba, hogy itt verejtékünköl éljenek, tűzre, gyilkosságra, dynamitra hivatkoztak (taps). Hát megengedhettük-e, hogy ilyen tettek történjenek Bukarestben, hogy azzal vádoltassunk, miszerint takargatjuk őket. A legelső üdvözlöket Erdélyből vettük, mert előkelő emberek voltak bezárva, szenvedtek amiatt a kiáltvány miatt.” Ennyit hoz a Tribuna Bretiano válaszából, reméljük, hogy a bukaresti Telegraf is többet fog hozni. A Tribuna a száműzötteket testvéreinek nevezi, valóban gyönyörű testvérei vannak. Izlés dolga s erről nem lehet vitatkozni. Bretianonak felelete így röviden is tanulságos. Ő mondja, hogy a kik Erdélyből odaátmennek, az ottaniak véres verejtékéből élnek és mégis ők akarnak irányt szabni a román kormány politikájának s ez az irány a gyujtogatás, gyilkosság és dynamit, a Felségsértés iránya. Ő mondja, hogy nem elegyedik az erdélyi románoknak a magyarokkal és szászokkal való ügyeikbe. Tehát jó lesz bajaikat idehaza elintézni, mert elég gondot ad a román kormánynak az ország megtartása és létele, csak nem, nézhetik el, hogy Románia fővárosa legyen gyujtogatásra és gyilkosságra izgató erdélyi románok büfészke.

A mi a szászokat illeti, Bretiano miniszterelnöknek elkerülte figyelmét az, hogy Erdélyben a románok a szászokkal és megfordítva, most szép egyetértésben élnek s ezt helyesen teszik; csak ha a magyar állam-eszme ellen fordulna ez az egyetértés: úgy a barátság nem fog szilárd alapon állani. Azt is hangsúlyozta Bretiano, hogy Erdélyből kapta a legelső üdvözlöket s ez becsületükre válik azon erdélyrészi románoknak, kikben volt elég hazafias bátorság ezt megtenni. Azonban előkelő románok befogatásáról mi nem olvastunk. Ezzel kiütötte Bretiano az ellenzék kezéből azt a korteskardot, melylyel egy idő óta annyit hasogatták a levegőt ott Bukarestben. Azt is írja a Tribuna, hogy Csurkuék az országgyűléshez folyamodtak az iránt, hogy Bukarestbe visszatérhessenek. Bretiano m. elnök már előre megadta a választ arra a folyamodványra. Reánk nézve edes mindegy, Ruszesukban vagy Bukarestben lakjanak Csurkuék, ez a román kormány és a többség dolga. Az erdélyi gr. keleti és gr. kath. egyházak ügyei sem érdekelnek minket, mint nem azon felekezetekhez tartozókat; de igen úgy mint hazafiakat. Mind jobban-jobban kitünik a Tribuna czikkeiből, hogy szíve a gr. kath. egyház felé vonzza, mert szerinte az románabb nemzetiesb mint a gr. keleti. Hogy Román Miron gr. k. érsek nem bírja a Tribuna tettségét, ez szerinte onnan van, mert nem elég román nem elég nemzeti. Ez más szóval azt teszi, hogy nem folytat háborút a kormánnyal. Ennél érdekesebb a Gazeta ijedelmé a főispáni törvényjavaslat miatt. Szatrapa és tyrán, tyrán és szatrapa s a végén egy nagy sir, a melyben a magyar nemzet fogná a Tisza kormányt ezen törvény miatt temetni. Milyen szép kilátás vagy belátás a jövőndőre. Eddig csak egy-egy főispán érdemelte ki a Gazetától a „basa” címet, ezután szatrapa és tyrán, ab-solutismu és és... aztán mint a huszár mondotta... egy nagy semmi. Soh'se aggodják olyan szörnyűségesen azért a törvényért.

Czenkalji.

Emlékbeszéd.

(Folytatás.)

S mi volt ezzel szemben a magyarság egyedüli támasza: egy jobb jövő reményében kibékülni a létező állapotok iszonyatos erejével.

Rájok találóan illettek a költő eme szavai:

„Tündér szerencsénk kénye hány, vet,
Játszva emel, s mosolygva ver le.”

A mult század sötét napjai után a folyó század kedvezőbb viszonyok között kezdődött nemzet-feleinkre is. Magyar egyházakat és iskolákat állítanak újból.

1838-ban Köpe János s később Veres György szerkesztése alatt „Erdélyi Hírlap és Mulattató” ezim-n az első magyar hírlap megjelenik s két évig fentartja magát. A nemzeti szellem s egyszersmind sza-

A szabadságnak azonban, hogy fenntartassék, külön- intézményekre van szüksége, míg a szolgaság gyomként magától támad és terjed.

E nagy igazság súlyát sajnosan kelle érezniök a brassói első magyar hirlap alapítóinak is.

Nekik „mint a viharok közt edzett hajósoknak tiszta fogalmuk lehetett a révpárt nyugalmáról, de nem élvezhették azt.

E révpártot keresték ők a nemzeti szellem meg-
ővására, valamint azon lelkes honfiak, kik 1848-ban magyar társalgó együletet, s azon dicső honleányok, kik ugyanazon magas évből nőgyuletet alapítottak.

Elsőnek vezetője volt Andrassy József, magyar káplán, utóbbinak özv. Zeyk Jánosné s jegyzője gr. Toldalagi Viktor.

Tehát az európai közvetlen szabadságra ébredés elhatott a nyugati civilizációhoz hazánk eme határpontjáiig is. Tehát annyi balszerencse és oly sok vizsály után beteljesülni hitték elődeink is, hogy: „az éjszaka nem eheti meg a nappalt.”

A haladás, a jog, a szabadság, a népek közti testvériség, az emberiséget egyesítő emez eszmék hirdetői mellett a magyar társadalmi ügyek gyámolítására ez időben kitűnően befolytak: néhai Kovács Antal apát-plébános és Simon Barabás nevű iparos.

De a legelkessebb törekvés mellett is újból és újból kelle tapasztalniok, hogy: „Forgó viszontagság járma alatt nyögünk.”

Eljött 1849, s az eddig kivírt eredményeket s a jövőben táplált szép reményeket nagy részben megsemmisítette.

A bekövetkezett abszolutizmus alatt magyar élet- és szellemről szó sem lehetett. Még egyesek részére is oly sivárrá lett e hely, hogy számosan vonultak el innen.

De ha e kor sötét napjaiban, midőn szellemünk békóba veretni céloztatott, midőn a közelet egy nagy temetővé vált, el is vesztők a drága áron megvírt talajt, újból segítségünkre jött a nemzeti öntudat rendíthetetlen hitére épített ragaszkodás, s ez megte-
remtő amaz egyetértést, mely a létező akadályokon képes vala magát átküzdeni.

Rajtunk igazán betelt ama nagy igazság varázs-
ereje, miszerint: „Soha sem találunk nemzeteknél több egyetértést, mint midőn haladásukban bármi által akadályoztatnak. Ebből magyarázható, hogy a haladás utolsó akadályaival sokszor maga a haladás szűnik meg, mely az összetartás egy bizonyos mértéke nélkül lehetetlen, s hogy nemzetek soha sem erősebbek, mint egy külső nyomás érzete alatt.”

Ezen külső nyomás érzete alatt keletkezett 25 év előtt kaszinónk.

A kiindulási pont azonban nem a kaszinó, hanem könyvolvasó egyesület vala, melynek eszméjét Vajda Simon törv.-széki titkár vetette fel az 1857-ik évben, s az eszme lelkes munkása, életre hívója vala tisz. Molnár János ev. ref. lelkész ur, ma virágzó kaszinónknak érdemekben megőszült, s magyar társadalmunkat önzetlen buzgalma, sokoldalu munkásságával halára kötelezett, s kaszinónk kormányzatának mindig legtevékenyebb tagja.

Ő és Vajda Simon minden feltűnés kikerülése mellett készítenek alapszabályokat, úgy azonban, hogy az egyesülés semminemű társulat jellegét ne látszósék hordani.

A felvetett eszmét, mint a házi istenek oltárára tett szent fogadalmat, a magyar társadalom ma előttünk csodáknak tetsző összhangban karolta fel, úgy, hogy a tagok részvénydíjai- és adományokból 500 frt. értékű könyvtárral nyitattott meg 1858. január első napján a magyar könyvolvasó egyesület.

De minő sötét korszak vala ez, midőn a nemzeti szellem rejtegető ápolására hivatott emez egyesület tagjainak azon közös megállapodásra kelle jutniok, hogy ha a magyar könyvek olvasásáért felelősségre vonatnának, a könyveket Molnár János és Vajda Simon tagok maguk tulajdonának fogják nyilvánítani.

Hála a gondviselésnek, hogy erre szükségük nem volt.

Az alapszabályok oly ártatlan, semmi féltékenységet, gyanút nem támasztható alakban voltak szerkesztve, hogy nemsokára helyben lettek hagyva. Egyetlen, és ezen kort s a létező viszonyokat világosan jellemző módosítással, mely szerint nem engedtetett, hogy az egyesület „Ungarischer Lesevereinein, hanem „Verrein für Lesen ungarischer Bücher” nevet viseljen.

Ezen czim alatt tehát megalakul a magyar könyveket olvasó egyesület, melynek nem volt nyíltan bevallott elnöke. Vezetői stíztviselői voltak: könyvtárnok: Molnár János, jegyző és levéltárnok: Vajda Simon, pénztárnoka kaszinónk jelenlegi érdemes pénztárosa, s a lefolyt 25 év alatt a példányszerű polgári erények által kiérdemelt közbecsülésből kaszinónknak mindig választott stíztviselője: Szele István.

Az olvasó egyület azonban már ekkor a kaszinó hivatását teljesítette, csakhogy annak nyilvános jellegét adni nem lehetett.

Az 1860. év elején a hazai politikai viszonyok fejlődésében beállott kedvezőbb fordulat következtében az elnyomatás békóiból szabadságra felelt közszellem kihatása eljutott hozzánk is.

Minek folytán az 1860. elején tartott olvasó-egyleti közgyűlésen dr. Otobán Nándor, társadalmi és kulturális ügyeink terén kifejtett sokoldalu munkássága s kaszinónk fejlesztésében tanúsított buzgalma által annak ma egyik érdemekben gazdag tagja, a legnemesebb hazafiúi buzgalom sugallatából merített

szolgó-egylet alapító-ára.

A javaslat igaz lelkesedéssel határozattá emeltetvén, a szükséges előkészületek megtételére s egy-
szersmind az alapszabályok elkészítésére dr. Otobán Nándor, Béli Albert, Molnár János, Vajda Simon, Szele István és Rápoly Károly személyökben egy bizottság küldetett ki.

Az alapszabályok készülése alatt nevezetes mozgalom merült fel a nemzeti életben.

(Folytatása következik.)

Tan ü g y.

„Magyarország megyéinek kézi Atlasza”
czimen Posner Károly Lajos első magyar térképészeti intézetéből, tervezte Gönczy Pál, rajzolta Kogutovics Manó Budapesten. Vettem az első füzetet, melynek tartalma 1. Pest-Pilis-Solt-Kiskun. 2. Torontál. 3. Vas. 4. Szilágy és 5. Sárosvármegyék kitűnő térképei. A térképek mlts. Gönczy Pál miniszteri tanácsos elismert kiváló szakférfi tervezete és felügyelete alatt készültek. A derék kiadó e műről következőleg nyilatkozott:

„Valóban főtörekvésem e kiadványomnál oda irányul, hogy azzal az iskolák, illetve tanügyünk igényeit lehetőleg legjobban kielégíthessem. Nem kimélttem költséget, hogy a térképek helységeinek tiszta vé-
sése, azok gondos megjelölése. szép színnyomata, a papír jó minősége tekintetében a külföld ezen iparágával versenyezhessek.

A térképek azon elvek szerint készültek, melyek a nm. val. és közokt. miniszterium által megjelöltettek.

A mire éveken át törekedtem a brassói megyei derék tanító testülettel kezét fogva, hogy t. i. minden tanulóknak a megye térképe kezébe adassék, e hazafias vállalat által egyszerre elérhető leend. Reánk nézve ez épen jókor jött. Brassó megye földrajzát Veress Sándor hosszafalusi áll. f. nép és műfaragó isk. igazgató remekül megírta s csak a jó térkép hiányzott hozzá. Most a is megszerezhető.

E kitűnő vállalat éveken csak 3 (5—5 lapból) álló füzetet fog kiadni: de az előfizetés nagyobb eseten többet is.

Mint utolsó (65 sz.) Magyarország oro-hidrográ-
phiai térképét adandja az előfizetőknek Magyarország gyönyörű fali térképével ingyen. Az első füzet ára 1 frt 25 kr. A második füzet új év elején fog megjelenni.

A nm. vall. és közokt. mr. kir. miniszterium f. évi 37007 sz. e kelt magas rendeletével ezen térképeknek az iskolákban való használatát elrendelte, miért ajánlom e térkép-vállalatot a brassó megyei áll. iskolák gondnokságainak a községi és felekezeti iskolaszékek becses figyelmébe.

Brassó, 1885 december 23.

Koós Ferenc.
kir. tanácsos tanfelügyelő.

Helyi és vidéki hírek.

T. olvasóinknak boldog ünnepeket kívánunk!

Kérelem. Lapunk t. vidéki olvasóit tisztelettel kérjük előfizetésüket a mai számunkhoz mellékelt utalványonl eszközölni. T. helyi olvasóinknak a lapkihordó kézbesíteni fogja nyugtáikat, a melyeknek szíves beváltását kérjük.

— Lapunk jövő száma a szent ünnepek miatt csak jövő kedden, december 29-én fog megjelenni.

Figyelmeztetés t. vidéki előfizetőinkhez. Lapunk kiadóhivatala elhatározta jövőben igen fontos szolgál-
tot tenni t. vidéki előfizetőinknek, a mi redjok nézve te-
temes anyagi megtakarítással jár. Minden Brassóban előforduló ügyeikben készséggel s pontosan eljárunk, midlalt megkíméljük magukat a Brassóba jövetel fáradsága — s költségétől. Tesszük pedig ezt minden díj nélkül, csak a válasza szükséges bélyeg beküldését kérjük. Azt hisszük, ezzel igen nagy szolgálatot teszünk mindenkinek s már ez egy okból is számíthatunk a t. vidéki közönség pártfogására.

Személyi hír. Gróf Bethlen András főispán ur ő méltósága családjával együtt f. hó 23-án délután a karácsonyi ünnepekre Hidvégre utazott. Ő méltósága az ünnepek után ismét visszatér városunkba.

A jótékonság anyaga Brassó megye főispánjának kedves és szeretetreméltó neje, gróf Bethlen Andrásné, szül. Mocsonyi Livia ő méltósága. A vagyon, melylyel az ég megáldotta, egyzersmind a szegények és árvák vágya is, kiknek Grófné ő méltósága valódi örangyala, jötevője. Egész éven át nem szűnik meg gondoskodni a szűkölködők felett s mikor a karácsony szent ünnepe eljő, akkor ő méltósága leereszkedik a kisdedekhez s azokat árasztja el jótéteményeivel. Meg-
ható látványt nyújtott tegnap is ő méltósága lakos-
tálya. Huszonnégy (24) szegény gyermek állott ott glédában, hogy teljesen ujonnan felruházatva hagyja el a fényes termeket. 24 gyermeket, vallásra és nem-
zetiségre való tekintet nélkül, látott el a legnemesebb szívű grófné tegnap téli ruhával s azután mindegyik-
nek még sokféle apróságot is juttatott. Ezt pedig évenként szokta megtenni, — egész csendben. Csak közvetlenül környezete s a tulboldog gyermekek tud-
ják, mely utóbbiak s szülei mindmegannyian áldást

kérnek az Úrtól a nemesszivű, jótékony főúri nőre Áldja is meg az isten!

Képviselőválasztás. Köhalomban a képviselő-
választás f. hó 23-ikán minden nagy láрма és vere-
kedés nélkül megtörtént. Miután a kormány jelöltjé-
vel szemben a nemzetiségek ellenjelöltet nem állítottak fel — képviselővé közfelkiáltással Gutenu Károly hé-
vizi nagybirtokos választatott meg, — a szabadelvű
párt jelöltje.

Gyűlés. A brassói magyar polgári kör idei ren-
des tisztújító közgyűlést vasárnap, karácsony harmad
napján délutáni pont 2 órakor tartja — Kéretnek a
tagok pontosan megjelenni.

Járda — trottoir-takarítás. A városi büntető
szabályrendeletben foglalt és a járdáknak a hótól és
jégtől való takarítására vonatkozó határozatoknak
ezélya magától érthetőleg nem más, minthogy a kö-
zönség számára egyenes és biztos út létezzék. Ezen
oknál fogva nem is szükséges, a járdákról a havat és
jeget egészen eltakarítani — mit a rendőri hatóság
korántsem követel — hanem csak szükséges, a gör-
röngyös helyeket eltávolítani és minden reggel a sik
járdát kellő mértékben hamuval, fővénnyel vagy fű-
részpórral behinteni.

Táncestély. A brassói iparos ifjak egylete va-
sárnap, ünnep harmadnapján este tartja jótékony es-
télyét a „Nro. 1.” nagytermében. Ajánljuk a t. kö-
zönség szíves jóindulatába.

Jótékonyaság. A rom. kath. jótékonyasági-egylet
karácsonyfaünnepélyét f. hó 24-én d. e. 4 órakor a
„Nr. 1.” vendéglő nagytermében tartja, mely alka-
lommal 120 szegény sorsu gyermek fehérművekkel,
és ruhadarabokkal fog megajándékoztatni. — Ezen
ünnepélyre a t. cz. egyleti tagok, valamint a közönség
tisztetllettel meghívatik; belépti díj 10 kr.

A köhalmi állami népiskola tanulói közül f. évi
december hó 18-ikán délután a tanítótestület által
gyűjtött könyöradományokból 20 szegénysorsu növen-
dék kapott ruhaneműeket. A ruhakiosztáskor több
idegenajku néző örömmel tapasztalta, hogy a segélye-
zésnél a németek és románok épen úgy tekintetbe vé-
tettek, mint a magyarok.

Titokteljes gyilkosság. Kállay Imréné, született
Bendik Teréz tejárusnő, Bpestén, Nagy János-utca
44 sz. latti lakásán 21-én reggel fél nyolcz órakor
halva találták. Férje 20-án d. e. 10 órakor távozott
el hazulról s azóta nem látták sehol. A vizsgálat azt
engedi sejtetni, hogy Kállay Imréné meggyilkoltatása
előtt a tettes által megvaláztatott.

A kolera. Biztos forrásból vett értesülések sze-
rint Velenczében a kolera egész erővel dühöng. Eddig
25 betegülés fordult elő 8 nap alatt, ezek közül 10
halálos végű. Ezt hivatalosan tagadják, pedig egyre
terjed a járvány.

Irodalom.

Mai számunkhoz mellékelve veszik olvasóink a
Franklin-Társulat kiadásában megjelenő hirlapok elő-
fizetési fölhívását. Ez utóbbiak között a legregibb az
immár 33-ik évfolyamát élő „Vasárnapi Ujság”, mely
nagy képes hetilapnak, az olvasó közönség e kipró-
bált házi barátjának, jövőre legjobb ajánlása, képeinek
évről-évre szaporodó száma és szebb kivitele mellett,
kiváló irodalmi erők által kiállított, folyvást növekedő
változatos tartalma, mely teljesen fölöslegessé teszi a
magyar közönségnek hasonló külföldi lapok járatását;
míg társlapja a „Politikai Újdonságok” a politikai
heti események gondos és hű összeállítását adja és
képes gazdasági melléklettel van bővítve. — A
„Képes Néplap” a legolcsóbb hetilap, a legkevésbé va-
gyonosok vasárnapi ujsága, tanulságos és mulattató
tartalommal, s a politikát tárgyaló rendes rovat-
tal; ezek kiegészítője a „Világörönika” című képes
melléklet, mely eddigi rovatai mellett újévtől kezdve
nagyobb elbeszéléseket és regényeket is fog közölni
és a mely hetiközlönynek ép úgy, mint a „Képes Nép-
lap”-nak ára félévre csak 1 frt. Ugyanez iv tartalmazza
a „Jogtudományi Közlöny” szaklapnak előfizetési
fölhívását, továbbá a Franklin-Társulat könyvkiadvá-
nyainak jegyzékét.

„Urambátyám” czimem jan. 1-től a ma már
világhírű írónk, Mikszáth Kálmán s jeles költőnk Bar-
tók Lajos szerkesztésében humorisztikus lap fog meg-
jelenni, mely élő személyekkel foglalkozni nem fog, —
hanem „a tiszta magyar humornak kíván gyűjteménye
lenni”. Rajzait a kitűnő karrikatura-művész, Jankó
János, fogja készíteni. A kibocsátott előfizetési fel-
hívás is humorosan van tartva s azt hisszük, egy-
részt Mikszáth s Bartók, másrészt Jankó neve elég arra,
hogy „Urambátyám” általánosan elterjedt élezlappá vál-
jék. Midőn mi magunk számára kérjük a közönség
szíves jóindulatu támogatását, nem tehetjük, hogy ezen
vállalatot is meleg pártfogásukba ne ajánljuk.

Kis lutri: Utolsó szebeni huzás december 23-án:
5 12 44 45 5

Brassai piaci árfolyam.

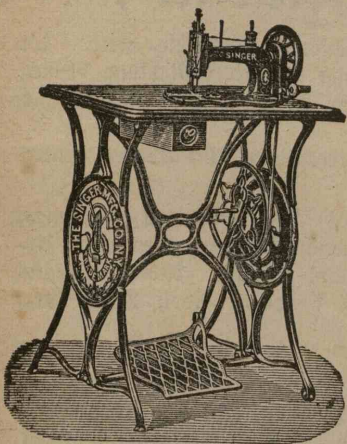
Brassó, 1885. december hó 23-án.

Román papírpénz a 20 frankos 8.42 vétel 8.48 eladás.	
ezüstpénz a 20	8.35 • 8.40
Napoleon d'or (aranypénz)	9.96 • 9.99
Török lira	11.22 • 11.35
Orosz imperial	11.22 • 11.32
Arany	5.95 • 5.98
Orosz papírrubel	123.— • 123.—

Felelős szerkesztő: Sztérényi József.
Kiadótulajdonos: Alexi könyvnyomdája.

H I R D E T M É N Y E K.

A Z E R E D E T I S I N G E R V A R R Ó G É P E K

a világ legmegkísérlettebb s legtökéletesebb varrógépei; főelőnyük: egyszerű szerkezet, könnyű kezelés, sokoldalú tevékenység s használhatóság, kiváló tartósság. — Az eredeti Singer-féle varrógépek nélkülözhetetlenek a háztartásban, megbecsülhetetlenek iparosok számára, s ép ezért

292 3-4

a leghasznosabb karácsonyi ajándékok.

A folyton növekedő fogyasztás, az összes világkiállítások legmagasabb kitüntetései a legbiztosabb ítéletet mondják ezen varrógépek jósága felett. — A gyár 30 éves fennállása, minden nagyobb városban levő üzleteim alkalmas berendezése a legbiztosabb s legtökéletesebb kezességet nyújtják.

Különös vásárlási előnyök, heti lefizetés és készpénz fizetésnél nagy rabatt engedélyeztetik.

Neidlinger G. Brassó, Nagy-utca 492. sz.

9055./1885.

H I R D E T M É N Y,

(293) 2 - 3

A rend, tisztaság és biztonság fenntartása érdekében a belvárosban és a külvárosokban, ismételten közhírre tétetik:

1. A járdán és a csatornafedezetekon szekérrel járni, lovagolni, lovakat vezetni, vagy megrakott targoncát huzni nem szabad.
 2. A víz és a tisztátalan folyadékok kiöntése csak a fedetlen (nyílt) csatornába vagy csatornafedezeten készített nyílásokon van megengedve. A gaz, söpredek vagy szemét, különösen az árnyékszék tartalmának kiürítése a csatornába, a házak előtt a nyilvános utcákon és helyeken, továbbá az udvari- vagy utcacsatornába megtiltatik.
 3. Ha valaki árukat vagy más tárgyakat teherhordó- vagy más szekerekre felrakat vagy azokról lerakat, köteles az ezáltal okozott tisztatlanságot a munka bevégezte után azonnal eltávolíttatni és a szemetet elhordatni.
 4. A fafűrészlés és felhasogatás nyilvános utcákon tiltva van.
 5. A ló- és egyáltalában a marha-étetés a nyilvános utcákon, utakon és helyeken, a klastrom- és nagy-utca-kapu előtti szabad tér kivételével meg van tiltva.
 6. Fogatos szekereknek felügyelet nélkül az utcán állani nem szabad.
 7. Fogatlan szekereket, tele vagy üres ládákat, hordókat, általában a szekér- vagy gyalogutat elzáró tárgyakat se nappal, sem éjjel az utcán hagyni nem szabad.
 8. Az utcákon, a kutaknál és csatornáknál szekeret, ruhanémüket, zöldséget stb. mosni nem szabad, valamint a ruhanémük sujkolása is az utcákon megtiltatik.
 9. Az utcákon és utakon csak balra szabad hajtani és jobbra elé hajtani. Vágatva lovagolni vagy hajtani meg van tiltva.
 10. A nyilvános helyek eltisztáztatása természetes szükségletek kielégítése által tiltva van.
 11. A ganaj és szemét kihordásának a ganaj- és szemétszekrényekből, valamint az omladék és föld elhordásának az építési helyekről olyan szerkezetű szekerekkel kell történnie, hogy azokról semmi sem hulljon le és tisztáztatnisa el az utcákat.
 12. Ápitkezéseknél vagy épület kijavításoknál a szekérutakat építőanyaggal, omladékkal, fával vagy kövel elzárni nem szabad.
 13. Ólmos idő (sikság) beálltával a háztulajdonosok és házgondviselők kötelesek a járdát a telek egész terjedelmében és a járda egész szélességében, vagy ahol járda nincs, 1 1/2 méter szélességben naponta hamuval vagy fővénnyel behinteni.
 14. Minden háztulajdonos és házgondviselő köteles hóesésnél és az után a járdáról a havat azonnal eltávolíttatni.
 15. A havat a magánudvarokból csak a városkapitányság által kijelölt helyeken szabad lerakni.
 16. A házkapukat legkésőbb 10 órakor be kell zárni.
 17. A zenélés vendéglőkben és kávéházakban, belépti díj nélkül is, estvéli 12 óra után csupán nyert hivatalos engedély mellett, melyért a szegény-pénztár javára 1 frt fizetendő, van megengedve.
 18. Minden tűzveszélylyel egybekötött cselekvés vagy mulasztás meg van tiltva.
 19. Lärmázni az utcákon és a kutaknál tiltva van.
 20. Ha a kánalist iparos ezélokra fel kell dugni, erre csak olyan deszkák használhatók, melynek felső széle a kánalisba lett beeresztése után 25 centiméterrel a partiszél alatt áll.
- A zárdeszakákat nem szabad éjjelre a kánalisban hagyni.
- Mely intézkedéseknek meg nem tartása pénzbírsággal, vagy a fizetéseképtelenség esetén fogsággal fog büntettni.
- Brassó, 1885. december hó 14 én.

A városkapitányság.

A közeledő ünnepekre van Szerencsénk ajánlani következő tiszta erdélyi természetes borokat à la Eszterházy pinczénkből.

(303) 1—	Liter csapról.	Eredeti palackokban szépen felszerelve.
Asszu	frt 1.20	frt 1.—
Leányka	— .80	— .80
Rizling, kitünő 1876-os	— .80	— .80
Rizling, finom 1882-es	— .50	— .50
Küküllővölgyi 1862-es	— .80	— .80
Törökhegyi	— .60	— .60
Muskotály	— .60	— .60
Sauvignon	— .60	— .60
Fehér burgundi	— .80	— .80
Tramini	— .60	— .60
Somlyai	— .60	— .60
Budai vörös bor	— .50	— .50
1874-es asztali bor	— .40	— .40
1880-as	— .32	— .32
1882-es	— .28	— .28
1884-es	— .20	— .20
Septrőpálinka, valódi	— .80	— .80
Szilvórium	— .80	— .80
Fenyővíz	— .60	— .60
Törkölypálinka	— .60	— .60

Fleischer M. s társa.

VERSENY a lópokrócczal való szédelgés ellen!

Az ezelőtt özv. Lichtenauer és fiaí czég alatti,
87 év óta fennálló

(267) 4-4

csász. kir.

orsz. szab.

takaró- és lópokrócz-gyár

bécsi rakhelye által

190 cmtr. hosszú, 130 cmtr. széles, elpusztíthatlan minőségű

lópokróczokat
sötét alapszínben s élénk színi kerettel
darabonkint **1 frt 60 kr.-ért**
beleszámitva a csomagolást is.

Csakis a nagy tömegekben való gyártás és óriási kelendőség által vagyunk azon helyzetben, hogy ezen lópokróczoakat ily rendkívüli nagyságban, kitünő minőségben s ily hallatlan olcsó áron adhatjuk.

A küldeményezés utánvétellel történik. Meg nem felelő minden kifogás nélkül visszafogadtatik.

A czég pontosan megfigyelendő.

Pferdedecken Fabriks Haupt-Niederlage, Wien, I. Rothenthurmstrasse Nr. 14.

